

Årsrapport

HOVEDREDNINGSSENTRALEN

2020

Innhold

I. Leders beretning	1
II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall	5
Nøkkeltall (alle beløp i 1000 kr)	6
Nøkkeltall fra hendelser	7
Andre volumtall	7
III. Årets aktiviteter og resultater	8
Hovedmål 1 – Bedre ledelse og styrket ledelseskultur Formål/hensikt	8
Styringsparameter 1: Systematisk videreutvikling av redningstjenesten gjennom Redningsledelsen og NRR	8
Rapportering på resultat	8
Mål 2 – Styrket samhandling i beredskap og krisehåndtering	9
Oppgave 3 – Førre tilsyn med LRS	9
Formål/hensikt	9
Rapportering av resultater	10
Oppgave 4: HRS skal bistå i forberedelsene til innføring av nye redningshelikoptre	11
Formål/hensikt	11
Rapportering av resultater	11
Oppgave 6: Bidra i DSBs arbeid med utredning av fremtidig innretning av kystradiotjenesten	12
Formål/hensikt	12
Rapportering av resultater	12
Oppgave 7: Ansvar for Norwegian Mission Control Centre (NMCC)	13
Rapportering av resultater	13
Oppgave 8: Internasjonalt arbeid	13
Formål/hensikt	14
Rapportering av resultater	14
Internasjonale avtaler	14
Barentssamarbeidet (Barents Euro Arctic Cooperation – BEAC)	14
Øvelse Barents	15
Statistikk over registrerte hendelser	15
Overordnet oversikt	15

Overordnet vurdering rundt gjennomføring og deltakelse på øvelser	17
IV. Styring og kontroll i virksomheten	20
Styring og kontroll i HRS	20
R 1: Styring og kontroll	20
Rapportering på resultat – overordnet redegjørelse og vurdering	20
Utfordringer og avdekkede svakheter	21
Arbeidet med internkontroll etter sammenslåingen til én hovedredningsentral	21
R 2: Sikkerhetsstyring	22
Rapportering på resultat	22
Oppgave 9: Oppfølging av eventuelle feil og mangler som er pekt på av Riksrevisjonen	22
Rapportering på resultat	22
Fellesføringer og øvrige krav fra Regjeringen	23
Inkluderingsdugnad	23
Rapportering på resultat	23
V. Vurdering av framtidsutsikter	24
VI. Årsregnskap	31
Formål	31
Bekreftelse	31
Vurderinger av vesentlige forhold	31
Post 0455 01 Driftsutgifter	32
Post 0455 45 Store nyanskaffelser/vedlikehold	32
Post 0455 21 Redningsutgifter	33
Tilleggsopplysninger	34
Prinsippnote årsregnskapet	35
Bevilgningsrapporteringen	36
Artskontorrapporteringen	36

I. Leders beretning

Hovedredningssentralen er en virksomhet underlagt Justis- og beredskapsdepartementet som leder og koordinerer alle typer redningsaksjoner (land-, sjø- og luftredningstjeneste). HRS utøver denne funksjonen gjennom sine to operasjonsrom lokalisert henholdsvis i Bodø og på Sola. Vi har utøvd denne funksjonen som normalt i 2020.

I 2019 var HRS organisert som to separate statlige virksomheter, riktignok med et utstrakt faglig, teknisk og operativt samarbeid. 6. desember 2019 fastsatte Regjeringen ny organisering av redningstjenesten ved kongelig resolusjon. I henhold til denne er HRS i 2020 organisert som en felles statlig virksomhet.

Arbeide med å omstille HRS til en virksomhet har preget året. Først den formelle prosessen med felles administrasjon, ledelse og styringsdokumenter. Fra 1.6 var denne prosessen ferdigstilt og etter det har HRS operert med ett organisasjonsnummer. Prosessen var effektiv og god blant annet takket være god faglig støtte fra Direktoratet for økonomistyring, Justis- og beredskapsdepartementet og egne ansatte i virksomheten.

Fra 1. januar har jeg fungert som direktør ved HRS og fra 8. juni har jeg har jeg fått jobben permanent. I høste begynte vi arbeidet med en intern organisasjonsutviklingsprosess ved HRS. Prosessen har to faser, en første fase der vi ser på ledelse, administrasjon og det faglige rammeverket rundt den operative driften ved HRS og en fase to der vi skal se nærmere på innholdet i tjenesten, arbeidsprosesser mv. Arbeidet er organisert gjennom en arbeidsgruppe med deltakelse fra ansatte og ledelsen.

Korona-pandemien har preget virksomheten fra mars. HRS er en liten organisasjon med høyt kompetente medarbeidere. Organisasjonen tåler i liten grad fravær av personell og vi derfor sårbare for sykdom og eventuelt

karantenering eller isolering av operativt personell. Det har derfor vært et strengt smittevernregime ved HRS i hele perioden. Dette innebærer at det i praksis ikke avholdes fysiske møter, at vi ikke har reisevirksomhet utover strengt nødvendige arbeidsreiser i forbindelse med oppfølging av redningsaksjoner og at ledelse og administrasjonen helt eller delvis har vært på hjemmekontor. Samtidig som organisasjonen raskt og enkelt tilpasset seg nye arbeidsformer og et regime med strengt smittevern har situasjonen vært krevende for virksomheten med tanke på intern informasjonsflyt og fellesskap på arbeidsplassen.

Operativt har HRS fungert som normalt gjennom hele pandemien og hendelsen viser noe av robustheten til den norske redningstjenesten. HRS sammenstilte ukentlig rapporter fra de mest sentrale aktørene i redningstjenesten og fra lokale redningssentraler (LRS). Det var høy aktivitet i redningstjenesten for å håndtere ulike praktiske utfordringer som oppstod i den initielle fasen av pandemien.

Bemanningen i operasjonsrommene ved HRS er for lav. Dette gjør organisasjonen sårbar ved flere samtidig hendelser eller i den akutte fasen av håndtering av større hendelser. Samtidig utfordres vi av at vi ikke har en operativ stab som kan støtte håndteringen av hendelser og utviklingen av organisasjonen i det daglige. Antall redningshendelser på land øker. I tillegg opplever HRS økte krav og forventninger til å være mer direkte involvert i den enkelte hendelsen. Den digitale utviklingen med bedre kommunikasjonsmuligheter og økt tilgang på ulike former for data gir økt arbeidsmengde og stiller økte krav til dataverktøyene ved HRS.

Hendelseshåndteringsverktøyet ved HRS (Search and Rescue Application - SARA) har behov for betydelig oppgradering eller utskiftning.

Selv om denne utviklingen vil utfordre både evne og kapasitet ved HRS, så er effekten av utviklingen at vi vil kunne klare å redde flere liv enn i dag, samt begrense de alvorlige helsekonsekvensene gjennom å komme nedstøt til unnsetning tidligere enn før. Det er en risiko for at HRS ikke er i stand til å ta ut denne effekten med dagens bemanning. Dette er forhold som fremkom i evalueringsrapporten etter Viking Sky, og som vil bli ytterligere belyst gjennom organisasjonsutviklingsprosessen. Der vil vi se om vi innenfor vårt handlingsrom kan gjøre nødvendige endringer.

Hovedredningssentralen har et særskilt pådriveransvar for å vedlikeholde og videreutvikle samvirket i redningstjenesten, og fører i den forbindelse tilsyn med de lokale redningssentralene som befinner seg i hvert enkelt politidistrikt og hos Sysselmannen på Svalbard. Denne oppgaven er viktig da den norske redningstjenesten utøves som et koordinert samarbeide mellom statlige, private og frivillige aktører. For å sikre god håndtering av hendelser er vi avhengig av felles læring, planprosesser, kjennskap til hverandres ressurser og tillitt mellom aktørene. Her har HRS en viktig rolle med å legge til rette for prosesser mellom redningshendelsene som fremmer godt samarbeid og redningsfaglig utvikling. Vår vurdering er at HRS med bakgrunn i de erfaringene vi gjør oss i hver enkelt hendelser og gjennom den rollen vi har i redningstjenesten kan gjøre mer for å skape en kunnskapsbasert redningsfaglig utvikling med mål om å redde flere liv og begrense helseskade.

Årsregnskapet viser at det er styrt godt i forhold til budsjett. Totalt sett er det et mindreforbruk på kr 462 421,- (0,29%), inkludert merinntekter. På post 01 (Drift) er det et mindreforbruk på kr 2 928 369,- (2,39%) og post 45 (Investering) har et mindreforbruk på kr 3 303 663,- (54,39%). Dette er et styrt mindreforbruk for å kunne håndtere «Midlife Upgrade» av kontrollromsløsningen for Nødnett innenfor eget investeringsbudsjett i 2021.

Post 21 (Redningsutgifter) viser et merforbruk kr 5 769 611,- (-19,26%). Merforbruket er høyere enn normalt. Denne posten er som kjent hendelsesstyrt og vanskelig å budsjettere korrekt. For nærmere redegjørelse, se kapittel VI.

Hovedredningssentralen 15.02.2021

Jon Halvorsen
Direktør Hovedredningssentralen

II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Hovedredningssentralens primærvirksomhet er ledelse og koordinering av redningsaksjoner innenfor det norske søk- og redningsansvarsområdet (SRR), og utenfor dette området i henhold til internasjonale konvensjoner og overenskomster som er ratifisert av Norge. Bemanning av de to operasjonsrommene i henholdsvis Bodø og Stavanger vil alltid ha førsteprioritet. Videre er Hovedredningssentralen gitt et spesielt pådriveransvar hva gjelder vedlikehold og videreutvikling av samvirke innen redningstjenesten. Dette er formalisert gjennom kongelig resolusjon av 6. desember 2019. Det inngår en lang rekke aktiviteter i dette arbeidet, herunder:

- Tilsynsvirksomhet
- Deltakelse i planlegging, gjennomføring og evaluering av øvelser,
- Planverksarbeid,
- Undervisning og foredrag,
- Deltakelse i ulike fora og grupper osv.

Pr 1.1.2021 var det til sammen 52 ansatte ved Hovedredningssentralen.

På grunn av Korona-pandemien ble 2020 et spesielt år fra og med mars måned. Følgende har vært prioriterte oppgaver i 2020:

- Situasjonsrapportering og vurderinger ifm pandemi
- Støtte til Justis- og beredskapsdepartementet for å håndtere ulike problemer som oppstår av operativ, juridisk og praktisk karakter i forbindelse med håndtering av pandemien
- Sammenslåing av to HRSer til en virksomhet på alle områder
- Organisasjonsutvikling for å etablere ny organisasjonsstruktur

- Etatsutdanning og autorisering av allerede ansatte redningsledere, samt rekruttering av nye redningsledere
- Møter med redningsledelsen
- Evaluering av Viking Sky-hendelsen og oppfølging av læringspunkter
- Oppdatering av operativt hendelsesbasert planverk
- Nasjonal veileder for Mass Rescue Operations (MRO)
- Utvikling og testing av programvare til digital kommunikasjon med nye redningshelikoptre
- Støtte innfasing av nye redningshelikoptre
- Planlegging og gjennomføring av nasjonale og internasjonale redningsøvelser på nye måter (virtuelt)

Nøkkeltall (alle beløp i 1000 kr)

	2020	2019	2018
Tall på tilsette	52	54	52
Samla tildeling post 1 - 45	154 774	154 405	149 051
Utnyttelsesgrad 1 - 45	99,71%	98,24%	98,54%
Driftsutgifter post 01	118 741	112 188	111 856
Redningsutgifter post 21	29 959	34 897	28 480
Store nyanskaffelser post 45	6 074	4 610	4 435

Nøkkeltall fra hendelser

	2020	2019	2018
Antall hendelser	8135	8383	8507
Redningshelikopter oppdrag	1827	1979	1994
Antall luftambulanser	1060	1189	1177
Prosentvis andel luftambulanse	58,02	60,08	59,03

Andre volumtall

	2020	2019	2018
Antall behandlede refusjonsbilag	5062	3572	4155
Antall SAR ¹ rapporter	16227	13423	14330
SAR rapport m oppfølging	292	212	253
- med oppfølging til HRS	83	94	115
Antall tilsyn med lokale redningssentraler (LRS)	3	3	4

Totalt antall SAR-rapporter registrert siden 2010 er 95246.

¹ Søk- og redningsrapport som fylles ut av de aktørene som deltok under en redningsaksjon. Inneholder blant annet erfaringer som er gjort under håndteringen, og eventuelle forhold som bør følges opp i ettertid.

III. Årets aktiviteter og resultater

Hovedmål 1 – Bedre ledelse og styrket ledelseskultur

Formål/hensikt

HRS skal som del av sammenslåingen bidra til godt internt samspill, god felles ressursutnyttelse, samarbeid og videreutvikling på operativt, faglig og administrativt nivå som en del av arbeidet med etablering av en ny felles organisasjon. Å utvikle en styrket felles ledelseskultur vil bidra til økt samarbeid og koordinering på interne og eksterne områder. Dette er viktig og nødvendig for å bygge en robust organisasjon som har felles mål.

Styringsparameter 1: Systematisk videreutvikling av redningstjenesten gjennom Redningsledelsen og NRR

HRS skal aktivt benytte og utfordre redningsledelsen og Nasjonalt redningsfaglig råd i den hensikt å videreutvikle redningstjenesten.

Rapportering på resultat

Redningsledelsen

HRS har videreført felles møter med de to redningsledelsene ved HRS Sør-Norge og Nord-Norge. Dette har gitt en rekke positive effekter. Siden mange av medlemmene sitter i begge redningsledelsene, bidrar dette til å redusere møtebelastningen for den enkelte. Videre sikrer vi at redningsledelsene utvikler seg likt i nord og sør, blant annet gjennom erfaringsoverføringer og øvelser. Vi effektiviser også behandlingen av saker som er relevante for begge landsdeler. Totalt virker dette positivt for videreutviklingen av redningstjenesten, og bidrar til å styrke redningsledelsens evne til å lede pågående redningsaksjoner på overordnet nivå i de tilfellene det er nødvendig.

Det har vært gjennomført tre møter i redningsledelsen i 2020. To av disse ble gjennomført virtuelt, pga pandemien med COVID-19, heretter kun omtalt som pandemien. Vi merker en positiv utvikling når det gjelder

redningsledelsenes evne til å ta en strategisk rolle ift å videreutvikle redningstjenesten. Dette kom blant annet til uttrykk gjennom brev til departementet av 17. desember 2020 hvor en rekke nasjonale problemstillinger ble løftet frem.

Nasjonalt Redningsfaglig Råd (NRR)

Nasjonalt Redningsfaglig Råd skal på grunnlag av de overordnede prinsipper og rammer som foreligger for redningstjenesten bidra til, og være en støtte for Justis- og beredskapsdepartementets arbeid for en sikker og formålstjenlig redningstjeneste. NRR ledes av HRS.

Pga pandemien ble det kun gjennomført ett møte i NRR i 2020. NRR vurderes fortsatt som viktig for videreutviklingen av redningstjenesten, både som et fora for forankring av redningsfaglige prosjekter, nasjonale veiledere (primært på nivå 3), samt som initiativtaker til nye tiltak. Som et eksempel ble det under siste møte besluttet endelig mandat for et nasjonalt droneforum, som hadde sitt konstituerende møte i desember 2020. Dette forventes å bli en viktig møteplass for en type ressurser som i økende grad blir brukt i redningstjenesten.

Mål 2 – Styrket samhandling i beredskap og krisehåndtering

Oppgave 3 – Føre tilsyn med LRS

Formål/hensikt

HRS skal rapportere eventuelle alvorlige avvik knyttet til SAR-samarbeidet mellom HRS og LRS.

HRS skal gjennom tilsyn med LRS bidra til mer effektiv ledelse og koordinering av redningsaksjoner, samt bidra til økt kunnskap om roller, ansvar og myndighet i LRS og redningstjenesten generelt. Tilsyn skal avdekke ev. utfordringer LRSene har knyttet til samvirke, koordinering, rolleavklaring og samtrening mellom aktørene innen redningstjenesten.

Rapportering av resultater

Det er ikke registrert noen alvorlige avvik knyttet til SAR-samarbeidet mellom HRS og LRS i 2020.

HRS har en tilsynsform som primært har til hensikt å sikre økt læring og utvikling. HRS følger opp eventuelle avvik gjennom tilsynsrapportene, som også sendes til Justis- og beredskapsdepartementet (JD) og Politidirektoratet (POD). I tilfeller hvor en LRS åpenbart ikke er på et ønsket nivå, eller hvor tidligere pålegg ikke er fulgt opp, vil det bli gjennomført ekstraordinære tilsyn utover den planlagte tilsynssyklusen.

Tilsynet er tilpasset den enkelte LRS og utarbeidet på bakgrunn av erfaringer og rapporter etter søks- og redningsaksjoner i distriktet, oversendt dokumentasjon, samt fokusområdene samvirke, planverk og øvelser.

Det var i utgangspunktet avtalt seks tilsyn ila 2020, men med de begrensingene som pandemien satte, gjorde sitt til at det kun ble gjennomført ett tilsyn, dette ultimo januar og med LRS Sør-Øst. Tilsyn gjennomføres som tidligere i samarbeid med PHS` Stabs- og lederutviklingsprogrammet over to dager.

Rapport etter tilsynet konkluderte med en velfungerende LRS, men med enkelte forbedringspunkter. Rapporten ble sendt ut til relevante aktører, herunder JD, 20.1 2020, og det vises til denne for detaljer/konklusjon. Det ble ikke funnet alvorlige avvik knyttet til SAR-samarbeidet mellom HRS og LRS Sør-Øst.

Det er verdt å merke seg at de tilsynene som ikke ble gjennomført som planlagt i 2020, vil bli gjennomført virtuelt i 2021, og det er til nå i år utført to slike.

Oppgave 4: HRS skal bistå i forberedelsene til innføring av nye redningshelikoptre

Formål/hensikt

Sikre hensiktsmessig samvirke og utnyttelse av nye redningshelikoptre.

HRS skal sammen med NAWSARH bistå med forberedelser for bruk av de nye redningshelikoptrene. Dette omfatter utvikling av operative konsepter, kommunikasjonssystemer, etablering av fagenhet for forvaltning av nye redningshelikoptre og andre forhold knyttet til HRS` rolle i tilknytning til redningshelikoptrene.

Rapportering av resultater

Det første av de nye redningshelikoptrene AW-101 ble innfaset i operativ bruk på base Sola den 1. september 2020. HRS har sett frem til å få et redningshelikopter (RH) med bedre kapasitet i dårlig vær og med nye systemer som kan gjøre det mulig å finne savnede personer raskere. I løpet av den relativt korte tiden som det første nye redningshelikopteret har vært i bruk har HRS allerede erfart eksempler på dette. Et tilfelle var kvikkleireskredet på Gjerdrum hvor AW-101 fra Sola ble sendt for å bistå i redningsarbeidet. Her kunne RH fra Sola fly til stedet raskt og direkte over fjellet under utfordrende værforhold. Dette hadde ikke vært mulig med Sea King under de rådende værforholdene da dette helikopteret er sårbar for isingsforhold og redusert sikt. HRS antar at nye kapasiteter, herunder spesielt nye muligheter for mobilsporing og å fly mer direkte til større sykehus, vil øke oppdragsmengden for redningshelikoptrene. I 2020 gjennomførte redningshelikoptrene 1827 oppdrag. 58 % av oppdragene var luftambulans. Som redegjort for i Årsrapporten for 2019, forventer vi fortsatt at antall oppdrag vil øke som følge av implementeringen av de nye redningshelikoptrene. Det gjenstår fortsatt noe prosedyrearbeid for å best mulig kunne utnytte kapasitetsbedringen de nye redningshelikoptrene representerer. Spesielt sett i forhold til mobilsporingkapasiteten og den digitale kommunikasjonen (GS) som fortsatt er under test og utvikling, men

også i forhold til erfaringsbasert læring på nye muligheter utløst av avisingsutstyr, høyere hastigheter og lengre rekkevidde. Også operative begrensinger som drivstoffmengde på beredskap kontra temperatur og avstand til hendelsen er viktig å oppnå erfaring med for å kunne utnytte ressursen effektivt.

I 2020 er det etablert fast månedlig møtepunkt med NAW SARH prosjektet. HRS er løpende orientert om utviklingen knyttet til innfasing av nye helikoptre. 330 skvadronen deltar fast i de operative møtene ved HRS for å informere om erfaringer med nytt helikopter. Denne møtestrukturen er viktig for HRS slik at vi sikrer at redningstjenesten har tidlig og løpende oversikt over mulige oppdragsbegrensninger for nytt redningshelikopter.

Oppgave 6: Bidra i DSBs arbeid med utredning av fremtidig innretning av kystradiotjenesten

Formål/hensikt

Telenor Norge har levert kystradiotjenesten på vegne av staten i mange år. Tjenesten er en såkalt spesiell samfunnsplågt oppgave, jf. ekomloven § 5-3. Med bakgrunn i blant annet samfunns- og teknologiutviklingen skal det utredes og vurderes hvordan tjenesten bør være innrettet i fremtiden for å møte det utfordringsbildet vi står overfor i dagens samfunn. DSB skal lede utredningsarbeidet, og HRS skal bidra i arbeidet.

Rapportering av resultater

HRS er representert i styringsgruppen for prosjektet, og deltar i tillegg i arbeidsgruppen sammen med DSB. Etter HRS sin vurdering leder DSB dette arbeidet på en god måte. Vi har grunn til å tro at rapporten vil bli levert på frist, og at den vil skape et godt beslutningsgrunnlag for valg av modell for fremtidens innretning av kystradiotjenesten.

Oppgave 7: Ansvar for Norwegian Mission Control Centre (NMCC)

HRS skal innenfor de begrensninger budsjettet setter, ivareta det spesielle ansvaret som NMCC har angående oppfølging av signaler fra nødpeilesendere som er registrert i de nordiske landene inkludert Grønland, samt de baltiske landene (Estland, Litauen og Latvia).

Rapportering av resultater

HRS har gjennom 2020 ivaretatt ansvaret som NMCC. MCC ved HRS og nedlesestasjon for lavbanesatellitter på Svalbard har fungert som normalt. NMCC er tilknyttet EUs nedlesestasjon på Svalbard for MEOSAR (GPS, Galileo og Glonass). Dette samarbeidet fungerer godt og har bidratt til en stor forbedring hva gjelder posisjonsnøyaktighet og raskere alarmering. Vår nedlesestasjon for geostasjonære satellitter på Fauske ble dekommisjonert som følge av en orkan i 2017. Denne har vi fortsatt ikke funnet midler innenfor eget budsjett til å erstatte.

Gitt Norges engasjement innfor Cospas-Sarsat programmet er det et visst internasjonalt press på Norge til å gjenetablere denne nedlesestasjonen da den har en viktig funksjon i nordområdene.

Oppgave 8: Internasjonalt arbeid

HRS skal følge opp relevante oppgaver som gjelder oppfølging av internasjonale avtaler om søk og redning. Dette gjelder Barentssamarbeidet (Barents Rescue), Arktisk Råd/EPPR, Sjøredningsavtalen med Russland og øvelse Barents. IMO-møter skal følges opp på egnet måte i tråd med gjeldende budsjetttramme.

HRS skal orientere JD om planlagte møter og øvelser relatert til internasjonalt arbeid. Det er særlig viktig at HRS involverer JD i arbeid som berører flere sektorer eller krever utarbeidelse av nasjonale posisjoner. Ved behov for utarbeidelse av nasjonale posisjoner er det spesielt viktig at JD

involveres tidlig i arbeidet. JD på sin side skal likeledes informere HRS om relevante internasjonale initiativ.

Formål/hensikt

HRS og JD har ulike roller å ivareta når det gjelder internasjonale avtaler om søk og redning som Norge er part i. HRS og JD skal ha en aktiv og løpende dialog med hensyn til rolleavklaring knyttet til slike internasjonale avtaler.

Rapportering av resultater

Hendelsen med cruiseskipet Viking Sky i mars 2019 har medført stor internasjonal interesse og redningstjenester i mange land har hatt ønsker om å lære av HRS erfaringer. Både DSB-rapporten og HRS interne rapport har vært sterkt ønsket og har medført at rapportene har blitt oversatt til engelsk for å kunne distribueres internasjonalt. Det har også vært ønsker om presentasjoner om hendelsen fra mange land og forskjellige fora. Dette har ikke HRS hatt kapasitet til å etterkomme, men har holdt presentasjoner på et relativt lite utvalg av forespørsler. De fleste av disse i løpet av 2019, men senest i Kongressen i USA i februar 2020. Etter dette har koronasituasjonen satt en naturlig begrensning for denne type aktivitet.

NORDRED

Island sitt treårige formannskap i NORDRED går ut i 2021. Det har vært lav aktivitet i kontaktgruppen som følge av pandemien. Det har kun vært gjennomført ett virtuelt møte, hvor hovedtema var gjennomføringen av NORDRED-konferansen til høsten 2021.

Internasjonale avtaler

Hovedredningssentralen har revidert den bilaterale redningsavtalen med Storbritannia.

Barentssamarbeidet (Barents Euro Arctic Cooperation – BEAC)

HRS er i avtalen definert som norsk kontaktpunkt for varsling og koordinering av hendelser. Varslingsøvelser gjennomføres kvartalsvis.

DSB er tillagt ansvaret på norsk side for å planlegge øvelse Barents Rescue fra norsk side. Også her deltar HRS i planlegging og gjennomføring av øvelsene.

Øvelse Barents

HRS gjennomfører sammen med sjøredningsentralen i Murmansk årlig øvelse. I 2020 ble denne kansellert pga Koronapandemien.

Statistikk over registrerte hendelser

Overordnet oversikt

2020 har vært et spesielt år ifm Koronapandemien og det var knyttet spenning til hvilken effekt dette ville ha på antall hendelser i redningstjenesten. Totalt har HRS registrert en svak nedgang på 3% fra 8383 i 2019 til 8135 i 2020 for begge redningsentralene samlet. Her er det imidlertid en uventet stor forskjell på landsdelene i og med at Nord-Norge har hatt en nedgang på hele 12,7%, mens Sør-Norge har hatt en økning på 2,5%. Det er nærliggende å anta at dette kan ha sammenheng med at fraværet av utenlandske turister har hatt større effekt i Nord-Norge enn det har hatt i Sør-Norge.

Antall lufthendelser er vesentlig redusert som følge av redusert flytrafikk i 2020. Dette slår spesielt ut i statistikken for HRS NN som gjennom COSPAS SARSAT er mottaker av nødsignaler fra global flytrafikk.

Det var ventet en økning på sjøhendelser som følge av reiseforbud til utlandet og økt salg av fritidsbåter, men det kan se ut som at fraværet av utenlandske turister har kompensert for dette i og med at antallet sjøhendelser er redusert med 7,7% i forhold til 2019. Majoriteten av reduksjonen finner vi i hendelsestypen «Assistanse fartøy» som alltid er den største hendelsestypen innenfor sjøsegmentet. Noe av reduksjonen skyldes også færre MEDEVAC-hendelser - som igjen kan relateres til færre reisende på passasjerskip.

Antallet landredningshendelser fortsatte imidlertid å øke og økningen var på 6,4 % - fra 2983 i 2019 til 3174 i 2020. Dette er det høyeste antallet landredningshendelser registrert noen gang. Økningen er vurdert til primært å skyldes fortsatt vekst i uteaktivitet blant befolkningen generelt, og spesielt i år pga at flere nordmenn ferierte i eget land. Det ble registrert en økning hos begge sentralene, men markant størst var denne økningen i sør.

Antall luftambulanseoppdrag med redningshelikopter og/eller legebil er, til tross for en reduksjon på 4,1%, fortsatt høyt med 1511 oppdrag i 2020. Også her skyldes reduksjonen lavere aktivitet i nord, mens det i sør var marginalt økt aktivitet.

Gjennom året fordeler hendelsene seg som alltid med størst antall relatert til ferie og fritidsaktivitet. Sommermånedene er derfor de med den høyeste konsentrasjonen av antall hendelser, med topp på 1037 i juli og lavest i november med 512. Hendelsene fordeler seg som følger:

2019				2020				Endring
Kategori	Samlet	HRS NN	HRS SN	Kategori	Samlet	HRS NN	HRS SN	
Sjø	3227	1147	2082	Sjø	2978	940	2038	- 7,7%
Luft	591	477	114	Luft	466	356	109	- 21,2%
Land	2983	798	2185	Land	3174	820	2354	+ 6,4%
Luft-ambulanse*	1575	615	960	Luftambulanse*	1511	534	977	- 4,1%
Udefinert	7	2	5	Udefinert	6	2	4	-14,3%
Totalt 2019	8383	3039	5346	Totalt 2020	8135	2652	5482	- 3,0%

*Luftambulanseoppdrag inkl. legebiloppdrag. Andel legebiloppdrag i 2020 var 451.

Overordnet vurdering rundt gjennomføring og deltakelse på øvelser

Pandemien har naturligvis preget gjennomføring av øvelser i 2020, nasjonalt og internasjonalt. Ved HRS SN ble det, innenfor et strengt smittevernregime, gjennomført simulatoretrening over fem dager for redningsledere. Flere planlagte øvelser ble imidlertid kansellert, eller utsatt inntil videre. Effekten man vanligvis oppnår ved gjennomføring og evaluering av øvelser er styrket forståelse av roller, ansvar og oppgaver. Vår vurdering har i pandemien vært at vi tåler dette i 1-2 år uten at det har betydelig negativ konsekvens for redningstjenesten. Pandemien har også delvis preget planprosesser ifm øvelser, og HRS ser for seg et sterkere innslag av digital gjennomføring av øvelser i 2021. Av øvelser HRS likevel har deltatt i, er det verdt å nevne Øvelse Sirdal medio februar, som er en fullskala snøskredøvelse. Vi har også deltatt i redningsøvelser ved LRS Agder, LRS Sør-Øst og LRS Innlandet ifm med Politihøgskolens stabs- og lederutviklingsprogram, et større antall SSAS-øvelser (Ship security alert system) mot norske konvensjonsskip, planleggingsmøter for øvelse Dynamic Mercy og øvelse Gemini, samt noen få øvelser med operatørselskap på norsk sokkel.

HRS har også deltatt i øvingsaktivitet knyttet til økt aktivitet og fokus på nordområdene. Flere øvelser er knyttet direkte til aktuelle internasjonale avtaler om søk- og redning, eller som følge av pågående prosjekter, f.eks. ARCSAR, som ledes av HRS. Evalueringsprosess i øvelser får stadig økt fokus og resulterer i mer spissede øvingsmål og funn. Det er viktig å legge frem og synliggjøre rapporter fra øvelser. En plattform for deling av erfaring fra øvelser gir enda mer utbytte for flere, også for næringsaktører og forskning. På sikt gir det grunnlag og økt mulighet til å implementere endringer for økt evne og kapasitet til å redde liv.

ACESAR2020 er en luftredningsøvelse som ble gjennomført i Bodø som diskusjonsøvelse (TTX) under SAR avtalen i Arktis. Her var det deltagere på regionalt og nasjonalt nivå fra Norge, Sverige og Finland.

Som en del av *SAREX-prosjektet*, deltok HRS i en MRO-øvelse utenfor Bodø som hadde fokus på utstyr ved evakuering fra fartøy og inn til land. Prosjektets planlagte avsluttende øvelse på Svalbard måtte kanselleres.

Øvelse *ARCTIC GUARDIAN 2020* på Island, som er en fullskala internasjonal øvelse for å øve Arktis-avtalen, ble avlyst. Øvelsen ble imidlertid gjort om til en TTX øvelse på digital plattform. Øvelsen hadde fokus på SAR (Søk- og redning) og oljevern, ansvarsforhold og håndtering på ulike nivå. Øvingsrapport er å finne i nyopprettet internasjonal database for øvingsrapporter som er opprettet i regi av EPPR, en arbeidsgruppe under Arktisk Råd.

En annen øvelse som evnet å omstille seg var *Joint Arctic SAR*, som i samarbeid med ARCSAR-prosjektet, digitaliserte konsept fra april og gjennomførte diskusjonsøvelse TTX over 2 dager med ulike deltagere fra flere land. Fokus var på MRO og maritime hendelser med cruisefartøy.

Det har i tillegg vært gjennomført flere mindre regionale og lokale øvelser med næringsliv, operatørselskap, frivillige og nødetatene. Disse ble gjennomført som varslingsøvelser og korte tiltaksøvelser. Øvelsene vurderes å være et meget viktig bidrag til kompetansevedlikehold i alle ledd. De sørger for styrking av forhold mellom aktørene i redningskjeden og bidrar til å øke evnen til å redde liv.

Redningskonferansen 2020

Redningskonferansene har utviklet seg til å bli en viktig samvirkearena i redningstjenesten. I 2020 så hadde Hovedredningssentralene 50 års jubileum, det var derfor planlagt å slå redningskonferansen sammen med markering av 50 års jubileet.

Dessverre måtte dette utsettes til september 2021 på grunn av pandemien.

Viktige Samvirkearenaer i 2020

På grunn av pandemien, og de tiltak som ble gjort både nasjonalt og internt på HRS fra 12 mars og utover, ble det meste av møtevirksomhet, konferanser og kursvirksomhet med eksterne aktører gjort på digitale plattformer.

På grunn av pandemien deltok ikke HRS i hospitering hos samvirkepartnere. Vi tok heller ikke imot hospitanter fra eksterne aktører etter 12 mars.

HRS Deltok digitalt på følgende samvirkearenaer 2020:

- Månedlige regionsmøter med 330 skv, AMK og LA
- Månedlige møter med operativ ledelse RS
- Månedlige møter med NAWSARH prosjektet
- Langkurs kystvakten (Ikke digitalt da dette var i februar)
- Møter i redningsledelsen
- Barents Watch
- International Maritime Organisation (IMO)
- Joint Working Group (JWG) IMO/ICAO
- COSPAS/SARSAT
- Ukentlige møter med alle luftambulanse aktører (HRS N)
- Nødnettforum
- Sentralt Totalforsvarsforum
- Samvirkekonferanser i regi av DSB ifm pandemien

Listen er ikke uttømmende.

I tillegg inviterer HRS ofte eksterne samvirkeaktører på de månedlige operasjonsromsmøtene.

IV. Styring og kontroll i virksomheten

Styring og kontroll i HRS

God intern styring innebærer at eventuelle vesentlige avvik forebygges, avdekkes og korrigeres i nødvendig utstrekning. Det skal i årsrapporten redegjøres for styring og kontroll i virksomheten.

R 1: Styring og kontroll

Rapportering på resultat – overordnet redegjørelse og vurdering

Overordnet sett vurderes den interne kontrollen ved Hovedredningsentralen som god.

HRS har en rekke forskjellige rutiner og systemer for å ivareta internkontrollen innenfor de ulike fagområde i virksomheten, herunder økonomistyring, HMS, IKT-sikkerhet og oppfølging av avvik etter redningsaksjoner.

HRS har gode rutiner for å sikre at beløpsmessige rammer ikke overskrides. Den regelmessige økonomioppfølgingen ivaretas gjennom systemet DFØ Self Service, og status økonomi er også fast tema på de ukentlige møtene i Ledergruppen ved hovedredningsentralen. De interne rutine for økonomistyring gjenspeiles gjennom de årlige revisjonene fra Riksrevisjonen, hvor det gjennomgående ikke avdekkes avvik.

HRS utarbeider en virksomhetsplan som er felles for de to avdelingene ved Hovedredningsentralen. Virksomhetsplanen utarbeides med utgangspunkt i det årlige tildelingsbrevet. I de tilfellene hvor HRS ikke er i stand til å korrigere det vi vurderer som vesentlige avvik innenfor egne rammer, rapporteres dette til departementet. Gjennom SAR-rapport system har HRS et svært godt verktøy for å fange opp avvik eller forbedringsområder knyttet til reelle hendelser.

Utfordringer og avdekkede svakheter

Det er en utfordring at HRS ikke er i stand til å følge opp alle saker på en god nok måte på grunn av manglende operative støttefunksjoner (stab). Det er også en utfordring at den omfattende databasen for erfaringsoverføring ikke utnyttes bedre i det systematiske arbeide med å videreutvikle samvirket i redningstjenesten. Her ligger et betydelig potensial for å utvikle mer kunnskapsbasert praksis gjennom læring og forbedring av planverk/operative tiltak.

HRS ser at vi med fordel kunne samlet arbeidet med internkontrollen til færre systemer enn vi har i dag, og dette er et område vi ønsker å forbedre. Særlig ønsker vi å forbedre måten vi dokumenterer utviklingen av våre interne operative planverk. Som et kompensierende tiltak har HRS gått til anskaffelse av støtteverktøyet CIM. Arbeidet med å implementere CIM pågår, men har ikke ønsket fremdrift grunnet kapasitetsutfordringer. Når systemet er ferdig implementert forventes det å bli et godt verktøy for å dokumentere prosessen fra vi oppdager et forbedringsområde (gjennom øvelser eller reelle hendelser), hvordan dette behandles, og frem til en eventuell forbedring av planverk og rutiner.

Arbeidet med internkontroll etter sammenslåingen til én hovedredningssentral

HRS vil i den pågående organisasjonsutviklingsprosessen måtte se nærmere på valg av systemer, arbeidsformer og interne prosesser for å sikre større systemlighet og økt robusthet i virksomheten.

Et viktig grep er å innføre felles prosesser for budsjettering og oppfølging av regnskapet. HRS styrkes med 50% jurist fra mars 2021 noe som gjør at vi blant annet har bedre kapasitet og kompetanse med tanke på større anskaffelser.

R 2: Sikkerhetsstyring

HRS skal i årsrapporten for 2020 redegjøre for arbeidet med å integrere sikkerhetsstyringen i øvrig virksomhetsstyring, hvorvidt det er etablert rutiner for ledelsens gjennomgang av virksomhetens forebyggende sikkerhetsarbeid og om dette er gjennomført.

Rapportering på resultat

HRS styringssystem inneholder kontrollrutiner for ledelsens gjennomgang. Grunnlagsdokument for sikkerhet ved HRS danner overordnet styring for den forebyggende sikkerhetstjenesten for å sikre at virksomheten følger lov om nasjonal sikkerhet (Sikkerhetsloven). HRS har definert følgende sikkerhetsområder:

- Personssikkerhet
- Objektsikkerhet
- Informasjonssikkerhet
- Omdømmesikkerhet

Ledelsens gjennomgang av sikkerhetsarbeidet skal gjennomføres minst en gang per år. Revisjonen gjennomgår sikkerhetsmål og sikkerhetspolicy for å sikre at de er i tråd med relevante lover og forskrifter. Risikoaksept er en del av gjennomgangen der ledelsen vurderer oppfølging og korrigerer tiltak der det er nødvendig.

Oppgave 9: Oppfølging av eventuelle feil og mangler som er pekt på av Riksrevisjonen

HRS skal utvikle en konkret plan for oppfølging av eventuelle feil og mangler som er pekt på av Riksrevisjonen. Oppfølgingsplanen skal være tema i styringsdialogen og omtales i årsrapporten.

Rapportering på resultat

HRS har ingen oppfølgingssaker fra Riksrevisjonen.

Fellesføringer og øvrige krav fra Regjeringen

Inkluderingsdugnad

HRS skal arbeide for å utvikle rutiner og arbeidsformer for å nå målene i regjeringens inkluderingsdugnad. HRS skal i årsrapporten redegjøre for hvordan rekrutteringsarbeidet har vært utført for å nå målet om 5 pst., vurdere eget arbeid opp mot målene og omtale utfordringer og vellykkede tiltak. Har HRS hatt tilsettinger i faste eller midlertidige stillinger i 2020, skal en i årsrapporten rapportere om antall med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en sammen med tilsettinger i faste og midlertidige stillinger totalt.

Det store flertallet av ansatte ved Hovedredningsentralen er redningsledere. For å bekle stillingen som redningsleder er det krav om relevant utdanning og operative erfaring. Det er krav om sikkerhetsklareringer og høyt krav til psykisk og fysisk skikkethet. Ansatte kommer fra stillinger som piloter, ansatte i forsvaret, sjøfart og politi. Hovedoppdraget til HRS er å lede og koordinere redningsinnsats i akutfase for å redde liv og helse. Den spesielle bakgrunnen til de ansatte, interne krav ved nyansettelser og krav som følger av den tjenesten HRS utøver gjør at det er krevende å se for seg å ansette personer som beskrevet i målgruppen for inkluderingsdugnaden.

Rapportering på resultat

HRS har i 2020 ikke gjennomført noen tilsettinger med unntak av forlengelse av prosjektstillinger.

V. Vurdering av framtidsutsikter

Overordnet sett ser Hovedredningssentralen på fremtiden med optimisme. Norge har fremdeles en velfungerende redningstjeneste, hvor prinsippene om samvirke, ansvar, integrering og koordinering står som grunnpilarer. Vi har fremdeles grunn til å tro at Hovedredningssentralen utgjør et sterkt merkenavn både nasjonalt og internasjonalt.

Den dype trenden i statistikken til HRS er at antall redningsoppdrag øker. Økningen knytter seg til økt ferie/fritid, befolkningsvekst, klimaendringer, en aldrende befolkning, teknologisk utvikling på teletjenester (les: mobiltelefondekning) og muligens også at terskelen for å be om hjelp fra redningstjenesten er i endring. For HRS vil en økning i antall oppdrag ha positive effekter med tanke på at hver enkelt redningsleder får et økt erfaringsgrunnlag. Samtidig øker muligheten for samtidighetskonflikt og kontrollspennet for de som er på vakt blir større. En økning i antall hendelser øker også sannsynligheten for at kapasiteten ved Hovedredningssentralen utfordres oftere, eller i enkelte situasjoner overstiges.

Tempoet i redningsaksjoner har økt. Det er flere forhold som ligger til grunn for denne utviklingen. Den kanskje aller viktigste er at stadig flere som ringer inn og er i nød er i stand til å oppgi en posisjon. Det gjør at innsatsen fra redningstjenesten kan bli mer målrettet og at man i mange tilfeller kan unngå en langvarig og ressurskrevende søksfase. Trolig vil vår evne til å posisjonere den som er i nød raskt øke i årene framover og vi kan legge til grunn at denne utviklingen vil fortsette.

En tidlig og nøyaktig posisjon kan også føre til at ansvaret for å lede og koordinere et oppdrag flyttes fra for eksempel HRS til AMK, gitt at hendelsen defineres som et helseoppdrag og ikke redningstjeneste. En skadet person

som er på en kjent posisjon kan i mange tilfeller håndteres av helsetjenesten alene, jfr Håndbok for Redningstjenesten, kap 5.9.

Nødnett har forbedret samvirket mellom HRS og nødetatene. Kunnskapen om og forståelsen for roller og ansvar i redningstjenesten er også forbedret de senere år. Det er grunn til å tro at nasjonale dokumenter som Redningshåndboken og Nasjonal veileder for planverk og samvirke har bidratt til dette. En effekt av denne utviklingen er at Hovedredningssentralen involveres tidligere i flere landredningsaksjoner, og på et høyere detaljeringsnivå. Dette er først og fremst en positiv utvikling, da det bidrar til en mer effektiv gjennomføring av redningsaksjonene. Samtidig påvirkes Hovedredningssentralen av økningen innen landredningsaksjoner mer direkte nå enn tidligere, blant annet som følge av økt behov for, og forventninger til et godt samvirke.

Nødnett har ført til en gjennomgripende endring i hvordan den norske redningstjenesten opererer. Fra en situasjon for få år siden med kun lokal radiodekning i aksjonsområdet, eller kommunikasjon per telefoni har vi i dag en situasjon der ressursene kan kommunisere sømløst horisontalt og vertikalt i redningstjenesten. For HRS innebærer dette økte forventninger til å raskt bidra med beslutninger og informasjon i redningsaksjoner.

Samvirkeprinsippet har vært et sentralt prinsipp i den norske redningstjenesten siden etableringen av HRS for 50 år siden. I 2011 ble prinsippet løftet opp som et av de sentrale prinsippene for krisehåndtering i Norge. Samvirkeprinsippet sikrer effektiv utnyttelse av samfunnets ressurser og er helt nødvendig om vi skal ha god nok beredskap gitt demografi, avstander og værmessige forhold. HRS er gitt en rolle med tanke på å være pådrivere for godt samvirke. Vi erfarer at det er økt fokus på felles prosedyrer, planer og utvikling av felles møteplasser og utdanninger.

Det økte fokuset på samvirke har gitt seg utslag i for eksempel at nødetatene og HRS tidlig er i konferanse med innringer når en nødsituasjon oppstår (SAR-varslings). For HRS som har ansvar for flere politidistrikt i tillegg til ansvar for maritim- og luftredning, vil denne økte samhandlingen i akuttfasen av en hendelse utfordre kapasiteten i operasjonsrommet. Dersom flere hendelser inntreffer samtidig er det ikke sikkert at HRS har kapasitet til å delta i all kritisk sambandstrafikk og koordinering. I tillegg til at evnen til effektiv koordinering i disse tilfellene svekkes, fører dette også til at en ikke får full effekt av den kostbare og nødvendige oppgraderingen som Nødnett utgjør.

For at samvirket i redningstjenesten skal fungere effektivt er det ikke tilstrekkelig med felles kommunikasjonsløsninger. Felles dataverktøy som gjør det mulig å dele oversikt over ressurser, situasjonsbilde m.v. er nødvendig for å øke kvaliteten på innsatsen som gjøres. At viktig informasjon må formidles gjennom tale krever tid og øker risikoen for feil. Vi har i dag en rekke prosjekter som pågår knyttet til digitale løsninger i redningstjenesten. Felles ressursregister (FRR) i regi av Barenst Watch er et vellykket eksempel på en teknologi som gir en felles oversikt over sentrale ressurser i redningstjenesten. HRS jobber i dag med prosjekter som vil kunne gjøre det mulig å digital samhandling rundt søk etter savnet person både mellom ressursene i felt og i linjen fra felt til LRS og HRS. Dette vil ha stor effekt på kvaliteten på innsatsen som gjøres i felt og vår mulighet til systematisk læring.

Helt sentralt for kvalitetsforbedring i den norske redningstjenesten er vår felles evne til å lære på en systematisk måte av de erfaringene vi gjør under redningsoppdrag. HRS har de siste årene utviklet et felles regime for rapportering av hendelser som gjør det mulig for den enkelte aktør i

redningstjenesten å digitalt rapportere sine erfaringen i hver enkelt redningsaksjon. Her er det allerede bygget opp en betydelig erfaringsdatabase, med et uforløst potensiale for erfaringsoverføring. I framtiden forventer vi økt fokus på erfaringslæring og kunnskapsbasert praksis også i redningstjenesten.

Nytt redningshelikopter er et eksempel på en ressurs som gjør et teknologisk kvantesprang med mer avanserte sensorer og økte muligheter for samhandling i sanntid digitalt med HRS i et felles system. Gjennom prosjektet «Ground Station» er HRS i ferd med å bli en «hub» for digital informasjonsutveksling mellom de andre aktørene i den samvirkende redningstjenesten. Vi vil anta at HRS i framtiden vil å tilgang til stadig mer data som kan danne grunnlag for effektiv gjennomføring av redningsoppdrag, og der vår evne til å analysere data vi mottar fra ulike kilder blir flaskehalsen, gitt forventet utvikling på dette området.

HRS har en unik posisjon innen nasjonal beredskap generelt, og norsk redningstjenesten spesielt. Som den øverste ansvarlige for koordinering av aksjoner har vi lang erfaring med å skape samhandling mellom ressurser i tidskritiske hendelser. Vi opplever i dag økte forventninger til deltakelse i ulike prosesser og i mange sammenhenger at HRS tar en lederrolle.

Momentene over tilsier at HRS sin største utfordring er knyttet til kapasitet. Kapasiteten i operasjonsrommet blir utfordret av at tempoet i hendelser øker, at antall hendelser øker og at vi har økte forventninger til tett oppfølging fra HRS. I tillegg forventer vi økte muligheter for både etterretningsinformasjon og samhandling som følge av digital innovasjon i årene framover.

HRS må i løpet av de neste årene utvikle seg til å bli bedre rustet til å analysere våre egne erfaringsdata og sammen med aktørene i redningstjenesten utvikle og validere kunnskapsbasert praksis i redningstjenesten. Dette innebærer at HRS må styrke organisasjonen med kompetanse og kapasitet organisasjonen ikke har i dag.

Som en direkte følge av utviklingen er det nødvendig å se på grunnbemanningen i tjenesten. En stor hendelse vil alltid være krevende å håndtere, og HRS må utvikle kapasiteten til rask oppbemanning av operasjonsrommet med tilstrekkelig antall redningsledere. Videre må vi utvikle nødvendige stabs- og støtteelementer, både for å kunne understøtte en stor redningsaksjon, samt å sikre uavbrutt drift i hverdagen. Mange små aksjoner, eller flere mellom-store aksjoner kan også innebære betydelige kapasitetsutfordringer. I framtiden bør det vurderes om det skal være flere ulike stillingskategorier i operasjonsrommet med noen som har som hovedoppgave å ekspedere ulike samband, redningsledere med overordnet ansvar og muligens også en mer tilbaketrukket rolle med en vakthavende som kan veilede og bidra for å takle overgangen til en stor aksjon der man må kalle inn flere ressurser.

Tempo, presisjon og kvalitet i tjenesten kan øke dersom vi klarer å samhandle mer digitalt mellom de ulike ressursene og nivåene i redningstjenesten. Denne utviklingen pågår i dag og bør understøttes ytterligere fra nasjonale myndigheter. Kompleksiteten og kostnadene knyttet til å utvikle nye datasystemer kan gjøre det fristende å avgrense utvikling til egen virksomhet. Men redningstjenesten er avhengig av at systemene som etableres er tilrettelagt for å dele data og samhandle digitalt. Det er mulig at en sterkere nasjonal koordinering av utviklingen av dataverktøy som brukes i redningstjenesten/nødetater ville vært formålstjenlig.

Redningstjenesten har behov for en utvikling der man i større grad jobber systematisk med å utvikle beredskapen slik at man kan redde flere liv. I dag skjer mye læring i form av gjennomgang av enkelthendelser, og i noen grad av evaluering av store hendelser. Et potensiale for læring ligger i de redningsaksjonene som gjennomføres hver dag. Som følge av internasjonal kunnskap har flere felt vært gjennom store endringer. Vi har endret måten redningstjenesten løser snøskredhendelser slik at vi trolig kan redde flere liv. Et annet eksempel er at vi gjennom internasjonale erfaringstall fra mer enn 100 000 leteaksjoner har endret operasjonsmønster når vi søker etter savnet person. Vi legger til grunn at det over tid er rom for å redde mange flere menneskeliv om vi klarer å øke vår kompetanse og utvikle mer effektive taktiske modeller til bruk i redningstjenesten.

En slik utvikling vil måtte skje i et utstrakt samarbeid mellom aktørene i redningstjenesten der HRS kan ta en koordinerende rolle og legge til rette for systematisk utvikling av ny kunnskap. Vår erfaring er at slike prosesser gir økt motivasjon for de som er med og at det styrker grunnlaget for samarbeid i redningshendelser.

Samvirkeprinsippet er et bærende prinsipp i redningstjenesten. En ytterligere operasjonalisering av dette prinsippet slik at myndighetene stiller økte krav til underlagte etater om å legge til rette for samarbeid vil trolig styrke vår evne til å redde liv og være samfunnsøkonomisk fornuftig.

Fagutvikling, tilsyn, øvelser og ikke minst den konkrete innsatsen i redningstjenesten er arenaer der man kan styrke samvirket.

HRS har en pådriverrolle og har to etablerte arenaer for å utøve dette. Den ene er redningsledelsen ved HRS og den andre er nasjonalt redningsfaglig

råd (NRR), som også ledes av HRS på oppdrag fra departementet. Begge disse arenaene kan benyttes i større grad for å fremme samvirke.

En styrking av HRS sin evne til å kommunisere både i redningstjenesten og ut i samfunnet for øvrig gjennom media vil øke kunnskap om redningstjenesten og gi en mulighet til å løfte fram og synliggjøre eksempler på godt samvirke.

VI. Årsregnskap

Ledelseskomentar årsregnskapet 2020

Formål

Hovedredningssentralene ble opprettet i 1970 og er underlagt Justis- og beredskapsdepartementet. Vår primærvirksomhet er ledelse og koordinering av redningsaksjoner innenfor det norske søk- og redningsansvarsområdet, og utenfor dette området i henhold til internasjonale konvensjoner og overenskomster som er ratifisert av Norge. Hovedredningssentralen er et ordinært statlig forvaltningsorgan som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet, slik det framgår av prinsippnoten til årsregnskapet. Årsregnskapet utgjør del VI i årsrapporten til Justis- og beredskapsdepartementet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra Justis- og beredskapsdepartementet til Hovedredningssentralene i instruks om økonomistyring. Regnskapet gir et dekkende bilde av Hovedredningssentralens disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurderinger av vesentlige forhold

HRS gjennomfører fortløpende internkontroll av økonomistyring, regnskap og budsjett gjennom daglig leders og administrasjonens bruk av tilgjengelig verktøy i Agresso og Contempus, ukentlige møter i ledergruppen og ved tett dialog med JD og DFØ. HRS har i tillegg en prosjektkoordinator som har som en av sine oppgaver å føre regnskap for alle eksternt finansierte prosjekter.

De to Hovedredningssentralens respektive regnskap ble slått sammen til ett felles regnskap mvf 1. mai 2020. De to tidligere virksomhetene heter nå Hovedredningssentralen. De to avdelingene heter nå henholdsvis Hovedredningssentralen, avdeling Nord-Norge (HRS NN) og Hovedredningssentralen, avdeling Sør-Norge (HRS SN).

Samlet regnskap for HRS pr 31. desember 2020 viser et forbruk på kr 158 272 273,- Dette utgjør 99,71 % av den totale bevilgningen for 2020, inkludert refusjoner og eksterne prosjektmidler. Dette innebærer et mindreforbruk på kr 462 421,-

Post 0455 01 Driftsutgifter

Posten viser et forbruk på kr 119 773 325 av bevilgning på 118 741 000. Dette dekkes inn med merinntektsfullmakt, som utgjør kr. 3 960 694,- Dette gir et mindreforbruk på kr. 2 928 369,- som er søkt overført fra 2020 til 2021. Pandemien har naturligvis ført til betydelig redusert reisevirksomhet, samtidig som vi tok høyde for økt overtidsbruk som følge av høyt sykefravær knyttet til pandemien. Et strengt smittevernregime har medført et etterslep på aktiviteter i forbindelse med opplæring av nye redningsledere, jubileumsfeiring og faglig kontakt med aktørene i redningstjenesten. Vi har hatt en restriktiv linje med tanke på å gjennomføre oppgraderinger av infrastruktur inne på HRS av smittevernhensyn. Dette planlegges gjennomført i 2021.

Post 0455 45 Store nyanskaffelser/vedlikehold

Posten viser et forbruk på kr 2 770 337,- Dette utgjør 45,61 % av bevilgningen for 2020, eller et mindreforbruk på kr 3 303 663,- Dette er et styrt mindreforbruk for å kunne håndtere «Midlife Upgrade» av

kontrollromsløsningen for Nødnett innenfor eget investeringsbudsjett i 2021. I henhold til Bevilgningsreglementet §5 er også dette beløpet søkt overført til 2021.

Post 0455 21 Redningsutgifter

Posten viser et forbruk på kr 35 728 611,- Dette utgjør et merforbruk på kr 5 769 611,-. Merforbruket er høyere enn forutsett og skyldes flere forhold.

Overordnet sett er Post 21 en hendelsesdrevet utgiftspost, som er vanskelig å gi nøyaktige prognoser for på forhånd.

I 2020 ser vi at det særlig er refusjonskrav fra Røde Kors Hjelpekorps, Norsk Folkehjelp og Redningssselskapet som er høyere enn budsjettet. Totalt antall redningsaksjoner forklarer ikke variasjonene, men omfanget på ressursbruken kan variere mye fra hendelse til hendelse. Eksempelvis teller en kortvarig søksaksjon på land med kun bruk av politiets egne ressurser likt på statistikken som kvikkleireskredet på Gjerdrum. Forskjellen i kostnader for disse to eksemplene er naturligvis betydelige.

For Redningssselskapet sin del var det et etterslep fra oppdrag utført i 2019 som ikke ble fakturert HRS før i 2020.

Når det gjelder forbruket knyttet til Røde Kors Hjelpekorps og Norsk Folkehjelp, skyldes dette for det første en generell høy bruk av disse ressursene i 2020. I tillegg har HRS hatt en del restanser på mottatte refusjonskrav, og det ble satt inn betydelige ressurser fra HRS sin side for å komme ajour på dette området. Selv om dette arbeidet pågikk helt frem mot jul, tar vi selvkritikk på at vi ikke varslet departementet om at dette arbeidet ville påvirke utgiftene på post 21.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for Hovedredningssentralen. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d., men revisjonsberetningen skal foreligge innen 1. mai 2021.

Bodø, 15. februar 2021

Jon Halvorsen

Direktør Hovedredningssentralen

Prinsippnote årsregnskapet

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten (“bestemmelsene”). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2019 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen “Netto rapportert til bevilgningsregnskapet” er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet.

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post).

Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser

regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Vedlegg:

HRS Årsregnskap 2020

HRS Nord-Norge fraværsstatistikk

HRS Sør-Norge fraværsstatistikk

HRS Risikoanalyse 2021